

Αιώνια τιμή για τους δολοφονημένους επαναστάτες Λούξεμπουργκ και Λίμπκνεχτ

14.01.19

[Δείτε εδώ video του NAP αφιερωμένο στους 2 μεγάλους δολοφονημένους επαναστάτες](#)

100 χρόνια από το μεγάλο έγκλημα της Σοσιαλδημοκρατίας

*Στις 15 Ιανουαρίου 1919 δολοφονήθηκαν από σώματα της αντεπανάστασης η «κόκκινη Ρόζα» και ο Καρλ Λίμπκνεχτ. Στο τελευταίο της άρθρο η Ρόζα γράφει: «**Τάξη επικρατεί στο Βερολίνο!**» **Ηλίθιοι δήμιοι! Η «τάξη» σας είναι χτισμένη στην άμμο. Αύριο κιάλας η επανάσταση θα «ανυψωθεί με μια βροντή» και με σαλπίσματα θα ανακοινώσει: «Ήμουν, Είμαι, Θα είμαι!***

Αφετηρία της γερμανικής επανάστασης υπήρξε η εξέγερση του Κιέλου (αρχές Νοέμβρη 1918). Ως αποτέλεσμα της ολοκληρωτικής ήττας του γερμανικού ιμπεριαλισμού στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο τον Οκτώβρη του 1918, δημιουργήθηκε στη Γερμανία επαναστατική κατάσταση. Σημαντικό ρόλο έπαιξε η «**Ένωση Σπάρτακος**» που συγκέντρωνε τις πιο συνειδητές επαναστατικές δυνάμεις με ηγέτες τη **Ρόζα Λούξεμπουργκ και τον Καρλ Λίμπκνεχτ**, ολιγάριθμη όμως και με προβλήματα ενότητας. Μαζικά εργατικά κόμματα ήταν οι Σοσιαλδημοκράτες της δεξιάς (**SPD: Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα Γερμανίας**) και οι Ανεξάρτητοι Σοσιαλδημοκράτες (**USPD**) με ηγέτη τον Καρλ Κάουτσκι. Οι **Ανεξάρτητοι Σοσιαλδημοκράτες** επηρέαζαν μεγάλες μάζες επαναστατών εργατών. Τόσο οι **Ανεξάρτητοι Σοσιαλδημοκράτες** και ο **Σπάρτακος** προέρχονταν από το μεγάλο ενιαίο SPD, αποχωρώντας από το τελευταίο κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου λόγω της φιλοπόλεμης εθνικιστικής του στάσης.

Η επανάσταση στο Κίελο (εξέγερση των Ναυτών του γερμανικού Στόλου) έδωσε το έναυσμα για την επανάσταση στις περισσότερες μεγάλες πόλεις της Γερμανίας, στις οποίες εμφανίστηκαν ως κυρίαρχα όργανα τα συμβούλια εργατών και στρατιωτών. Ακόμη και στο Βερολίνο στις 9 Νοέμβρη του 1918 πραγματοποιήθηκε νικηφόρα εξέγερση, που δεν κατέλαβε όμως την εξουσία. Το Βερολίνο αποτέλεσε το κέντρο της πάλης μεταξύ επανάστασης και αντεπανάστασης για την εξουσία. Τα Συμβούλια με πλειοψηφία των σοσιαλδημοκρατών και της δεξιάς πτέρυγας των ανεξάρτητων, αλλά και λόγω της απουσίας κομμουνιστικού κόμματος, παρέδωσαν (10 Νοεμβρίου 1918) την εξουσία στο «Συμβούλιο Λαϊκών Πληρεξουσίων» -την πραγματική κυβέρνηση της χώρας- με επικεφαλής τον δεξιό σοσιαλδημοκράτη Φρίντριχ Έμπερτ και τον ανεξάρτητο σοσιαλδημοκράτη Χ. Χάαζε.

Οι σοσιαλδημοκράτες, αν και βαυκάλιζαν με επαναστατικά συνθήματα τους εργάτες, έγιναν το πραγματικό κέντρο της αστικής εξουσίας και της αντεπανάστασης. Υπέγραψαν ανακωχή με την **Αντάντ** στις 11 Νοεμβρίου του 1918. Ο Έμπερτ μόλις ανέλαβε τον έλεγχο της εξουσίας στο Βερολίνο (Συμβούλιο Λαϊκών Πληρεξουσίων), σε μυστική επικοινωνία με τον αρχηγό του γενικού επιτελείου του στρατού Χίντεμπουργκ, εξασφάλισε την υποστήριξη του στρατού, αφού εξέδωσε διάταγμα με το οποίο τα στρατεύματα θα τελούν υπό τον έλεγχο των αξιωματικών και όχι υπό τον έλεγχο των συμβουλίων των στρατιωτών. Οι επιχειρήσεις έμειναν στα χέρια του κεφαλαίου. Η πανίσχυρη γραφειοκρατία έμεινε ανέγγιχτη απ' την επανάσταση, όπως και οι ιδεολογικοί μηχανισμοί (πανεπιστήμια, τύπος, εκκλησία κ.ά.). Οι διογκούμενες διαδηλώσεις και συγκρούσεις των εργατών και στρατιωτών με τις συστημικές δυνάμεις οδηγούν στα τέλη Δεκέμβρη του 1918 σε γρήγορα εξελισσόμενη επαναστατική κατάσταση. Τις διαδηλώσεις αυτές αδυνατούν να καθοδηγήσουν οι **Σπαρτακιστές**, με αποτέλεσμα να παραμένουν σπασμωδικές και ανοργάνωτες.

Ίδρυση του Κομμουνιστικού Κόμματος Γερμανίας

Τέσσερις μέρες μετά τις αιματηρές συγκρούσεις των Χριστουγέννων του 1918, 112 αντιπρόσωποι από την Ένωση Σπάρτακος και άλλες μικρότερες επαναστατικές ομάδες από όλη τη Γερμανία, σε έκτακτο συνέδριο στο Βερολίνο, ίδρυσαν ένα πλήρως ανεξάρτητο **Κομμουνιστικό Κόμμα, το KPD** (Κομμουνιστικό Κόμμα Γερμανίας-Ένωση Σπάρτακος). Από την αρχή των εργασιών του συνεδρίου ήταν εμφανής η διαφορά στις εκτιμήσεις της παλιότερης επαναστατικής ηγεσίας και της πλειοψηφίας των νεότερων αντιπροσώπων, που τους είχε οδηγήσει στο κίνημα η ορμή της επανάστασης. Όταν η Λούξεμπουργκ την τρίτη ημέρα του συνεδρίου εισηγήθηκε **το πρόγραμμα του κόμματος**, επέμεινε ότι η επανάσταση βρισκόταν ακόμη στα αρχικά στάδια της. Ότι δεν αρκούσε η ανατροπή της αστικής κυβέρνησης, για να νικήσει η επανάσταση, αν το επαναστατικό κίνημα δε συσπείρωνε την κοινωνική εργατική βάση. Τόνιζε την προτεραιότητα του αγώνα στα εργοστάσια ως αναγκαία προϋπόθεση για ν' αρχίσει η ανατροπή των κοινωνικών σχέσεων και να μην περιοριστεί η επαναστατική πάλη μόνο στο πολιτικό επίπεδο. Παρά την επιδοκιμασία του λόγου της Λούξεμπουργκ (και την υπερψήφιση του προγράμματος που πρότεινε από το συνέδριο), η πλειοψηφία των συνέδρων δεν αντιλήφθηκε την πεμπτουσία της θέσης της: ότι ήταν αναγκαίο να κερδηθούν οι μάζες στην υπόθεση της επανάστασης και της πλήρους κατάληψης της εξουσίας.

Η εξέγερση του Βερολίνου και η άγρια καταστολή της

Τρεις μέρες μετά το συνέδριο υπήρξαν εξελίξεις με πρωτοβουλία του αντίπαλου. Η κυβέρνηση καθαίρεσε τον αρχηγό της βερολινέζικης αστυνομίας, Εμίλ Άιχορν, αριστερό ανεξάρτητο σοσιαλδημοκράτη, γιατί δεν κυνηγούσε αρκετά τους Σπαρτακιστές. Οι ανεξάρτητοι σοσιαλδημοκράτες, οι σπαρτακιστές και η πλειονότητα των εργατών του Βερολίνου το θεώρησαν κήρυξη πολέμου και μετά τη μεγαλειώδη διαδήλωση της 5ης Γενάρη 1919 κατέλαβαν διάφορα κτίρια και τα γραφεία της εφημερίδας του **SPD** (*Vorwärts-Εμπρός*). Κηρύχθηκε γενική απεργία και συγκροτήθηκε Επαναστατική Επιτροπή στην οποία συμμετείχαν από το **KPD** οι Καρλ Λίμπκνεχτ και Βίλχελμ Πικ, αν και το KPD και η Ρ. Λούξεμπουργκ προσωπικά θεωρούσαν την εξέγερση πρόωρη. Οι οπλισμένοι εργάτες κυριαρχούσαν αρχικά, αλλά οι ταλαντεύσεις της πλειονότητας των εργατών και η αναποφασιστικότητα της Επαναστατικής Επιτροπής επέτρεψαν στην κυβέρνηση και στο

σοσιαλδημοκράτη υπουργό Άμυνας Γκούσταβ Νόσκε να συγκεντρώσει στρατιωτικές δυνάμεις που κατέπνιξαν βάνουσα την εξέγερση μέχρι τις 13 Γενάρη 1919.

Πρωταγωνιστικό ρόλο στην καταστολή έπαιξαν τα Ελεύθερα Σώματα (freikorps), έμμισθες επίλεκτες εθνικιστικές μονάδες και πρώην αξιωματικοί του μοναρχικού καθεστώτος του Κάιζερ, συγκροτημένες κι αυτές από το Νόσκε. Ακολούθησε τρομοκρατία και άγρια σφαγή των επαναστατών. Η Λούξεμπουργκ και ο Λίμπκνεχτ δεν έφυγαν, ενώ μπορούσαν (και παρά την απόφαση του κόμματος να μεταβούν στο Αμβούργο), από το Βερολίνο. Σε καθεστώς παρανομίας πλέον κρύβονται σε κρησφύγετα στο Βερολίνο. Στις 14 Γενάρη η εφημερίδα του KPD **Κόκκινη Σημαία** (Rotte Fahne) δημοσίευσε τα τελευταία άρθρα των δύο αλύγιστων επαναστατών. Η 15η Γενάρη 1919 βρίσκει τους δυο ηγέτες του ΚΚΓ, μαζί με τον Βίλχελμ Πίκ σε ένα διαμέρισμα στη συνοικία Βίλμερσντορφ. Κατά τις 9 το βράδυ γίνεται εισβολή στρατιωτικών δυνάμεων στο διαμέρισμα. Τα freikorps δολοφόνησαν τη Ρόζα Λούξεμπουργκ και τον Καρλ Λίμπκνεχτ αργά το βράδυ στις 15 Γενάρη 1919. Για να μειώσουν τις αντιδράσεις πέταξαν το πτώμα της Ρόζας σε ένα κανάλι της πόλης (βρέθηκε στις 31 Μάη 1919, πέντε μήνες μετά τη δολοφονία) και πήγαν τη σωρό του Καρλ στο νεκροτομείο ως «άγνωστο άνδρα».

Η Ρόζα, παρά τις δικαιολογημένες επιφυλάξεις της δεν μπορούσε παρά να υποστηρίξει την εξέγερση του Γενάρη γράφοντας μάλιστα τον εμβληματικό απολογισμό της «εβδομάδας του Σπάρτακου» στο τελευταίο της άρθρο με τίτλο **«Τάξη επικρατεί στο Βερολίνο»**. Αναλογιζόμενος κανείς τα αίτια της ήττας δεν μπορεί να παραβλέψει ότι παρά την οργή των εργατικών μαζών ενάντια στην κυβέρνηση για την καθαίρεση του Άιχορν, έλειπε η αποφασιστικότητα για την κατάληψη της εξουσίας. Τα συμβούλια στο Βερολίνο δεν υποστήριξαν την εξέγερση, ενώ την κρίσιμη εβδομάδα συνελεύσεις εργατών μεγάλων εργοστασίων αποφάσιζαν υπέρ της ενότητας όλων των σοσιαλιστικών κομμάτων, μαζί και του SPD. Βάρυνε ιδιαίτερα, εκτός από τις αποφάσεις τακτικής και την αποφασιστικότητα της αντεπανάστασης, η δύναμη της αδράνειας που είχε φτιάξει μια κρούστα που δύσκολα έσπαζε.

«Επαναστατικό κόμμα», που «δεν κάνει επαναστάσεις»

Η λατρεία του κράτους και της γραφειοκρατίας ήταν εκ γενετής γνώρισμα της γερμανικής σοσιαλδημοκρατίας από την εποχή της ίδρυσής της. Ο συμβιβασμός της αστικής τάξης με τους πρώσους γαιοκτήμονες και η ατελής επανάσταση του 1848 άφησαν βαριά κληρονομιά. Ο πρωσικός φεουδαρχισμός και το πνεύμα της πειθαρχίας στους ανωτέρους είχε σφραγίσει την αστική τάξη και το κράτος, αλλά δεν άφησε ανεπηρέαστη και την εργατική τάξη. Το δόγμα που κυριάρχησε στο SPD, τη ναυαρχίδα της 2ης Διεθνούς ήταν η νομοτελειακή, αναπόδραστη ιστορική εξέλιξη που δεν χρειαζόταν πρωτοβουλίες. Ο θεωρητικός ηγέτης του και τυπικά «ορθόδοξος» μαρξιστής Καρλ Κάουτσκι είχε γράψει σε ανύποπτο χρόνο: «το σοσιαλιστικό κόμμα είναι ένα επαναστατικό κόμμα. Δεν είναι ένα κόμμα που κάνει επαναστάσεις... Επομένως δεν οραματιζόμαστε να προκαλέσουμε ή να προετοιμάσουμε μια επανάσταση». Τυπικά το κόμμα και ο Κάουτσκι είχαν απορρίψει τον διακηρυγμένο μεταρρυθμισμό του Μπερνστάιν, ωστόσο στην πράξη κυριαρχούσε η θεσμική, νόμιμη δράση των πανίσχυρων κομματικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων, η κοινοβουλευτική αναμονή και οι εκλογικοί θρίαμβοι. Στην απαίτηση του Έντουαρντ Μπερνστάιν, πολύ πριν από τον πόλεμο, για εναρμόνιση της ιδεολογίας του κόμματος με τον πραγματικό του χαρακτήρα, ο

γραμματέας του **SPD** Ίγκνατς Άουερ (ανήκε στην πτέρυγα των «πραγματιστών») του απαντούσε: «Αγαπητέ μου Έντε, αυτό που ζητάς, ούτε το ψηφίζει κανείς, ούτε το λέει, αλλά το κάνει»!

Το παζλ συμπληρωνόταν με την, από πολύ πριν από τον πόλεμο, ανοχή της γερμανικής σοσιαλδημοκρατίας στον γερμανικό ιμπεριαλισμό με το πρόσχημα της υπεράσπισης της πατρίδας. Ο Άουγκουστ Μπέμπελ, συνιδρυτής του SPD και φίλος των Μαρξ και Ένγκελς, δήλωνε το 1907 στο συνέδριο της Έσσης: «Αν κάποτε πρέπει πραγματικά να υπερασπιστούμε την πατρίδα, θα την υπερασπιστούμε, επειδή είναι η πατρίδα μας...». Αυτή ακριβώς η υπεράσπιση της πατρίδας οδήγησε το κόμμα αλλά και την πλειονότητα των γερμανών εργατών στην εθνική συστράτευση στον Α' Παγκόσμιο πόλεμο.

Ο Καρλ και η Ρόζα κόντρα στο ρεύμα

Σε αυτή την αργή μα σταθερή ενσωμάτωση του γερμανικού εργατικού κινήματος, που γινόταν στην πράξη χωρίς να διακηρύσσεται, αντιτάχθηκαν σθεναρά ο **Καρλ Λίμπκνεχτ και η Ρόζα Λούξεμπουργκ**. Ο πρώτος ήταν ηγέτης της νεολαίας του SPD από το 1907 ως το 1910. Κρατώντας αντιπολεμική στάση ήταν ο μόνος βουλευτής του κόμματος στο Ράιχσταγκ (Πρωσική Βουλή) που δεν ψήφισε τις πολεμικές δαπάνες στις 4 Αυγούστου 1914, ενώ το Δεκέμβρη του ίδιου χρόνου καταψηφίζοντας τις επιπλέον πολεμικές δαπάνες δήλωσε μεταξύ άλλων: «Ο πόλεμος δεν είναι πόλεμος για τη γερμανική άμυνα. Η ιστορική του βάση και η εξέλιξή του από την αρχή κάνουν μη αποδεκτό το πρόσχημα της καπιταλιστικής κυβέρνησης ότι ο σκοπός για τον οποίο ζητάει τις πιστώσεις είναι η υπεράσπιση της πατρίδας». Πήρε μέρος στην ίδρυση του Σπάρτακου, φυλακίστηκε μετά την αντιπολεμική του ομιλία την Πρωτομαγιά του 1916, απελευθερώθηκε τον Οκτώβρη του 1918 και έγινε σύμβολο μεταξύ των εξεγερμένων στρατιωτών και εργατών.

Η Ρόζα Λούξεμπουργκ ήταν σημαντική θεωρητικός του επαναστατικού μαρξισμού με συμβολή στη θεωρία για τον ιμπεριαλισμό, σταθερά στο έδαφος του διεθνισμού, συγκρούστηκε με το Λένιν για το θέμα της «εθνικής αυτοδιάθεσης» όπως και για το ρόλο και τις αρχές λειτουργίας των επαναστατικών εργατικών κομμάτων. Θα σταθούμε ιδιαίτερα σ' αυτό το άρθρο στην επιδίωξη της Λούξεμπουργκ να μεταλαμπαδεύσει το πνεύμα της ρωσικής επανάστασης του 1905 στη Γερμανία και στη Δυτ. Ευρώπη, γενικότερα σε μια προσπάθεια αποτίναξης της ρεφορμιστικής-γραφειοκρατικής σκουριάς από τα κόμματα της 2ης Διεθνούς και τα μεγάλα εργατικά συνδικάτα. Είχε καταλάβει ότι εξίσου σημαντική με τις διακηρύξεις και τα προγράμματα είναι η τακτική και η πρακτική. Τόνισε το αναπόφευκτο και θετικό στοιχείο της αυθόρμητης δράσης των εργατικών μαζών που ένα επαναστατικό κόμμα δεν πρέπει να υποτιμάει ή πολύ περισσότερο να φοβάται. Όπως έγραψε: «Αν το αυθόρμητο στοιχείο διαδραματίζει ένα τόσο σημαντικό ρόλο στις μαζικές απεργίες στη Ρωσία αυτό δεν οφείλεται στο ότι το ρωσικό προλεταριάτο είναι “ανεκπαίδευτο”, μα γιατί τις επαναστάσεις δεν τις μαθαίνουμε στο σχολείο». Απέναντι στην επιφυλακτικότητα των ηγετών των γερμανικών συνδικάτων απαντούσε: «Η άκαμπτη και μηχανιστική αντίληψη της γραφειοκρατίας, δέχεται την πάλη σαν αποτέλεσμα της οργάνωσης που έχει ήδη φτάσει σε ένα ορισμένο βαθμό δύναμής της. Η ζωντανή διαλεκτική εξέλιξη αντίθετα, βλέπει την οργάνωση να γεννιέται σαν προϊόν της πάλης». Ένα άλλο δίδαγμα του ρωσικού 1905 απέναντι στον οικονομισμό του γερμανικού εργατικού κινήματος ήταν η στενή σύνδεση οικονομικού και πολιτικού αγώνα. Σύμφωνα με τη Λούξεμπουργκ: «Δεν υπάρχουν δύο

διαφορετικοί ταξικοί αγώνες της εργατικής τάξης, ένας οικονομικός και ένας πολιτικός, αλλά μόνο ένας ταξικός αγώνας που έχει σαν στόχο και τον περιορισμό της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης μέσα στην αστική κοινωνία και την κατάργηση της εκμετάλλευσης μαζί με την αστική κοινωνία».

Ρόζα: «Ο τελικός σκοπός είναι τα πάντα»

Η Ρόζα Λούξεμπουργκ αντιμετώπισε τις απόψεις του Μπερνστάιν από πολύ νωρίς (από το τέλος του 19ου αιώνα στο βιβλίο της *Κοινωνική μεταρρύθμιση ή επανάσταση*). Χωρίς να απορρίπτει τον αγώνα για μεταρρυθμίσεις, απέρριψε τη δυνατότητα αυτές να οδηγήσουν στο σοσιαλισμό. Ο «τελικός σκοπός» της σοσιαλιστικής επανάστασης είναι αναγκαίος όχι μόνο τη «στιγμή» της επανάστασης αλλά και για το σημερινό κίνημα για μεταρρυθμίσεις. Παίρνοντας για παράδειγμα συγκεκριμένους στόχους που έθετε η γερμανική σοσιαλδημοκρατία όπως οι κοινωνικοποιήσεις και η λαϊκή πολιτοφυλακή, τόνιζε ότι η «βαθμιαία κοινωνικοποίηση» του Μπερνστάιν γινόταν «κοινωνικός έλεγχος» ενώ η λαϊκή πολιτοφυλακή του «ελεύθερου ένοπλου λαού» μετατρέποταν σε μόνιμο στρατό μικρής υποχρεωτικής θητείας.

Η ήττα της γερμανικής επανάστασης (1918-23) και η δολοφονία των ηγετικών προσωπικοτήτων της, της Ρόζας Λούξεμπουργκ και του Καρλ Λίμπκνεχτ, σφράγισε αρνητικά τη νικηφόρα προοπτική της γερμανικής και γενικότερα μιας ευρύτερης ευρωπαϊκής επανάστασης. Τα συμπεράσματα από την ήττα αυτή είναι πάντως πιο χρήσιμα για την υπόθεση της εργατικής τάξης από τις κοινοβουλευτικές «νίκες» της αριστεράς τότε και τώρα. Οι τελευταίες γνωστές λέξεις της Ρόζας Λούξεμπουργκ, γραμμένες το απόγευμα της δολοφονίας της, ήταν για την πίστη της στις μάζες και στο αναπόφευκτο της επανάστασης:

«Η ηγεσία απέτυχε. Ακόμα κι έτσι, η ηγεσία πρέπει να δημιουργηθεί εκ νέου, από τις μάζες και μέσα από τις μάζες. Οι μάζες είναι το αποφασιστικό στοιχείο, είναι ο βράχος πάνω στον οποίο θα κτιστεί η τελική νίκη της επανάστασης. Οι μάζες ήταν στα ύψη, ανέπτυξαν την “ήττα” αυτή σε μία από τις ιστορικές ήττες που είναι η τιμή και η δύναμη του διεθνούς σοσιαλισμού. Και γι’ αυτό η μελλοντική νίκη θα ανθίσει από αυτή την “ήττα”», γράφει η Λούξεμπουργκ στο τελευταίο της κείμενο (*Τάξη βασιλεύει στο Βερολίνο*).

Σήμερα επανέρχεται από πολλές πλευρές –ίσως πιο έντονα από ποτέ– η αντιπαράθεση μεταξύ της ανάπτυξης του κινήματος και της προώθησης των σκοπών. Η Λούξεμπουργκ στις 4 Οκτωβρίου 1898 τόνιζε στην ομιλία της στο συνέδριο του SPD στη Στουτγάρδη: «Η εργατική τάξη δεν επιτρέπεται να υιοθετήσει την παρακμιακή σκοπιά του φιλοσόφου: “Ο τελικός σκοπός δεν είναι για μένα τίποτα, το κίνημα είναι για μένα τα πάντα”. Όχι, αντίστροφα, το κίνημα ως τέτοιο, χωρίς σχέση με τον τελικό στόχο, το κίνημα ως αυτοσκοπός δεν είναι για μένα τίποτα, **ο τελικός στόχος είναι για μας τα πάντα**». Αυτή η τελευταία πρόταση αστράφτει και σήμερα με μια ψυχρή, ατσάλινη, σχεδόν ενοχλητική λάμψη.

Βασικές ημερομηνίες-σταθμοί:

1918: αρχές Νοέμβρη ξεκινά η επανάσταση στο Κίελο, με εξέγερση των ναυτών του Στόλου που σταθμεύει στο λιμάνι της πόλης καθώς και στο Φριντριχσχάφεν.

1918: 5 Νοέμβρη, ξεκινάει η πρώτη εξέγερση στο Βερολίνο. Στις μεγάλες γερμανικές πόλεις πραγματοποιούνται μαζικές κινητοποιήσεις και δημιουργούνται Συμβούλια εργατών και στρατιωτών.

1918: 9 Νοέμβρη, η αστική φάση της επανάστασης νικάει, ο μονάρχης Κάιζερ Βίλχελμ 2^{ος} παραιτείται και φεύγει από τη χώρα. Οι Έμπερτ - Σάϊντεμαν κηρύσσουν την κοινοβουλευτική Δημοκρατία

1918, 29 Δεκέμβρη: συγκαλείται συνέδριο για την ίδρυση του KPD (Κομμουνιστικό Κόμμα Γερμανίας)

1919: 5 Ιανουαρίου νέα εξέγερση και γενική απεργία στο Βερολίνο

1919: 13 Ιανουαρίου νίκη της αντεπανάστασης δια των όπλων

1919: 15 Ιανουαρίου άγρια δολοφονία των Ρόζα Λούξεμπουργκ και Καρλ Λίμπκνεχτ

Δημήτρης Γρηγορόπουλος, Μπάμπης Συριόπουλος, εφημερίδα ΠΡΙΝ, 13/1/2019

[Tweet](#)
